

Symbolika motivů a barev v křesťanském malířství

Starověké i středověké obrazy ve velké míře plnily mimo jiné i funkci vzdělávací, proto musely být pro „čtenáře“ dostatečně srozumitelné, i bez přidaného textu. Nejdůležitější osoby například byly na obraze zobrazeny jako největší, význam a funkci zobrazeného předesílala pokrývka hlavy – věnec, koruna, klobouk či nimbus (svatozář). K identifikaci navíc pomáhaly rozlišovací znaky – atributy. V našich zemích jsou nejstarší dochované malby spojené s křesťanskou tematikou a tak jako příklad nejlépe poslouží zobrazení světců. Základním rozlišovacím znakem je svatozář.

Muzejní kukátko

SVĚTCI A SVĚTICE A JEJICH ATRIBUTY

Světci mučedníci zpravidla drží v ruce palmový list. Další atributy bývají proměnlivé, jak s ohledem na čas, tak prostředí. K nejznámějším světicím patří sv. Kateřina Alexandrijská, jejímž atributem je koruna (dle legendy byla egyptskou princeznou), kniha (o křesťanské víře přesvědčila prostřednictvím disputace padesát filosofů), rozlámané kolo s hřebý (nástroj, jímž měla být mučena) či meč (tím byla světice státa). V jihoevropských oblastech bývá sv. Kateřina zobrazována při zasnoubení s malým Ježíškem (navléká jí na ruku prsten), při disputaci s filozofy či jako pokořitelka císaře Maxentia.

Poznali byste podle symbolů i další světce? A víte, nad jakými řemesly či činnostmi drží patronát? Rozšiřte si své znalosti na právě probíhající komorní výstavě Světci pomocníci v zámku Lešná u Valašského Meziříčí.

SYMBOLIKA PROMLOUVÁ I SKRZE BARVY

Symbolika se netýkala jen motivů, ale i barev. Červená barva, která se v historii pro barvení textilu získávala velmi nákladným způsobem, byla určena pro Ježíše Krista (zároveň symbolizuje prolitou krev a Boží lásku). Ježíšovo roucho mohlo být i zelené – zvolením této barvy malíř odkazoval k jeho zmrtvýchvstání a věčnému životu. Zlatá barva u křesťanských motivů neodkazuje k bohatství, ale duchovní sféře.

Symbolika barev i obecné využití barvy v malířství je jedním z témat interaktivní výstavy Barevný svět, která se společně se zámek Lešná u Valašského Meziříčí otevřela veřejnosti v úterý 26. května. Zavítejte do zámku Lešná a zpestřete si svůj den, nejen novými výstavami v interiéru zámku, ale i rozkvetlým zámeckým parkem, který hraje všemi barvami.

Autorka textu: Kamila Valoušková, historička umění Muzea regionu Valašsko

SVATÁ KATEŘINA ALEXANDRIJSKÁ, chromolitografie z výstavy Světci pomocníci v zámku Lešná. Foto: sbírka Muzea regionu Valašsko